

HOOFDSTUK VI.

HET ZELFBESTUUR

Het tijdstip der uiterste onbeschaamdheid... Het tijdstip waarop de Duitschers en hunne activistische bondgenooten meenden dat zij de zegepraal tegemoet gingen, terwijl hunne nederlaag met groote stappen naderde.

Ik verdeel dit kapittel in twee deelen : het eerste zal aantoonen wat de knechten, de activistische « zeebarons » zich verbeeldden; het tweede wat in werkelijkheid het doel was van de Duitschers, de eenigen die wat te zeggen hadden. Het eerste gedeelte zal dan heeten : « Schijn ». Het tweede : « Wezen ».

I. — Schijn.

Vóór en rond de uitroeping van het Zelfbestuur.

In zijn verslag Augustus 1917-Januari 1918 vermeldt von der Lancken dat het verlangen naar politieke zelfstandigheid meer en meer aangroeit in den schoot van den Raad van Vlaanderen.

In den grond wordt de komedie voortgespeeld : de *zelfstandigheid* van Vlaanderen is — wij hebben er bewijzen genoeg voor gehad — hetgeen de activisten van *het begin af* gewild hebben. Maar zij durfden het niet bekennen. Laten wij ons het *dringend* verzoek om voorzichtigheid herinneren met het oog op « inhoud » en « tekst » van het bevel tot bestuurlijke scheiding.

— Pas was deze bestuurlijke scheiding toegestaan (bevel van 21 Maart 1917) en pas was deze aangenomen in den Reichstag (zitting van 3 Mei 1917) of reeds richtte zich de Raad van Vlaanderen (heelemaal niet publiek) tot kanselier von Bethmann-Hollweg om hem de politieke scheiding, 't is te zeggen het zelfbestuur, te vragen.

Wij hebben gezien dat een groot aantal Deutsche regeerders, te beginnen met von Bissing, er heelemaal niet van hielden aan het activistisch Vlaanderen al te vrij te laten. De éénen kwamen er tegen op omdat zij alles onderschikten aan den Duitschen invloed, met andere woorden, omdat zij wilden « annexeren ». De anderen, de zogenaamde pacifistische en democratische middens (Scheidemann, Erzberger) zagen er een hinderpaal in op den weg van den vrede. De activisten stuitten hier dus op ernstige moeilijkheden.

Op 11 November 1917, werd op eene activistische meeting in het Alhambra-theater te Brussel de regeering van Havre vervallen verklaard en Duitschland uitgenoodigd Vlaanderens politieke zelfstandigheid te erkennen.

Op zijn vergadering van 22 December besloot de Raad van Vlaanderen de zelfstandigheid uit te roepen. Men zal (Bijlage 2) een verslag vinden van von der Lancken over deze vergadering.

De uitroeping van de zelfstandigheid verschafte een gelegenheid te meer aan den Raad van Vlaanderen om zich belachelijk te maken. Inderdaad, op de vergadering van 28 Maart 1918, die een aanvulsel was van de vergadering van 22 December van het vorig jaar, besloot men met 52 stemmen tegen 12 en 10 onthoudingen dat Vlaanderen zijn eigen vertegenwoordiging bij de vreemde Staten zou hebben. En dit onmiddellijk nadat de zelfstandigheid van Vlaanderen, teeneemaal van België onafhankelijk slechts met eene kleine meerderheid was aangenomen geworden. Dat een eigen vertegenwoordiging in den vreemde het teeken was van Vlaanderens zelfstandigheid, teeneemaal onafhankelijk van België, begrepen die hansworsten niet. Ook hadden zij, in enkele minuten tijds, *ja* en *neen* geantwoord op dezelfde vraag.

Wat beslisten de Duitschers? Hier weer zal men zien dat er tegenstelling bestond tusschen de *krijgsoverheid* (Ludendorff), voor de uitroeping van de zelfstandigheid gewonnen, en de *burgerlijke overheid*, eer gekant tegen die zelfstandigheid, daar zij zich in hare bewegingen belemmerd voelde door de linkerzijde en het democratisch centrum en door hare vredeskuiperijen.

Hier weer haalde de *krijgsoverheid* den slag thuis. Op aandringen van Ludendorff liet men aan de activisten toe de zelfstandigheid uit te roepen, maar men eischte nieuwe « kiezingen » voor den « Raad van Vlaanderen ».

De Duitschers hielden aan die kiezingen om voor de wereld aan hun maatregel een schijn van wettelijkheid te geven. In de Baltische landen hadden zij evenzoo gehandeld. Maar men kan zich voorstellen wat die kiezingen waren : slechts diegenen, van wie men zeker was, mochten kiezen. Wat de anderen betreft, onder bedreiging met straf werd hun verboden hun misnoegen lucht te geven. En dat noemde men eene volksraadpleging! Deze handelwijze trachtte men te verschoonen met te zeggen dat de « fransquillons » niets te zien hadden in deze uitsluitend Vlaamsche (lees activistische) kwestie. De eenige en de echte reden was dat zij goed genoeg wisten dat zij de *Vlaamsche* openbare meening niet konden trotseeren : Borms verklaarde in de zitting van 22 December 1917 dat men beter deed het geheim te bewaren over de getalsterkte van de activisten...

Inderdaad, dat was beter ook! Want ondanks al het gevaar dat men

liep met zich te verzetten tegen de plannen van de Duitsch-activistische bondgenooten, was het verzet van de meerderheid der Vlamingen en van de loyalistische flaminganten andermaal krachtdadig en schitterend. Indien de activisten een greintje zedelijkheidsgevoel gehad hadden, zouden zij zich verpletterd hebben gevoeld. Maar zij gevoelden niets. Jawel zij moeten de kloppingen gevoeld hebben die zij zoowat overal opliepen (o. a. te Antwerpen, Thienen en Mechelen) waar zij betoogingen in de straat durfden op touw zetten ter gelegenheid der « volksraadplegingen ». Men vergeete hier niet dat de activisten in de straat en in de meetings *openlijk* beschermd werden door de Duitschers en dat zij zelf bewapend waren met stokken, knuppels en ander « verweermateriaal » ruimschoots betaald door de kas van het Centraal Propagandacomiteit.

Na de zelfstandigheid.

De Duitschers die niet zonder aarzeling de uitroeping van de zelfstandigheid hadden veroorloofd, *erkennen deze dus niet*.

Ondanks het herhaald en voortdurend aandringen van de activisten gaat het einde van den oorlog komen zonder dat zij de zelfstandigheid hebben erkend.

Zij laten eene *commissie van gevolmachtigden* toe in den zin van het telegram van 11 Januari van gouverneur generaal von Falkenhauseen aan den algemeenen stafoverste. Als gevolmachtigden neemt de gouverneur-generaal de bijzonderste leden aan van den Raad van Vlaanderen. Hun ambt lijkt van verre op een « ersatz » van ministeriële functies : inderdaad, zij hebben slechts raadgevende stem en hun keus hangt rechtstreeks van den Duitschen gouverneur af.

Een bevel van 1 Januari 1918 verschenen in het *Staatsblad* van 26 Maart 1918 stelt vast dat vanaf 1 Januari 1918 de financiën van Vlaanderen en Wallonië afzonderlijk beheerd worden.

In feite is het land dus in twee stukken gescheiden.

Hier plaatst zich het tragi-komisch incident van de vervolgingen ingespannen door de Belgische magistratuur tegen de gevolmachtigden. Deze werden beschuldigd van aanslag tegen de instellingen van den Staat en aangehouden bij beslissing van de vereenigde Kamers van het Verbrekingshof. Enkele uren later werden zij door de Duitschers in vrijheid gesteld. De magistraten die in de vervolgingen gemengd waren geweest, werden op hunne beurt aangehouden en naar Duitschland gezonden. Maar hun doel was bereikt. De Duitschers zelven hadden moeten bewijzen dat de activistische politiek rechtstreeks onder hunne bescherming stond. Tengevolge van deze incidenten ging gansch de Belgische magistratuur in staking.

Al deze vijandige betoogingen stemden de Duitschers tot nadenken. Zij — tenminste de burgerlijke overheden — wilden reeds achteruitdeinzen. (Vgl. *Bijlage 4.*) Maar van hunne zijde wisten de activisten zich wreed en laf — de twee gaan persoonlijk saam — te wreken.

Brussel, 8 Februari 1918.

Heer Verwaltungschef,

Ingevolge onze beslissingen in zitting van Vrijdag namiddag, 6 dezer, en van de vrije uiting van den volkswil inzake Vlaanderens zelfstandigheid te verzekeren, hebben wij de eer u de volgende plannen te onderwerpen :

1° Onmiddellijk alle voortzetting van het uitoefenen van hun ambt zonder uitbetaling van wedde te verbieden aan de leden van het Beroepshof van Brussel en enkelen onder hen naar Duitschland verwijderen. Deze laatste maatregel dient getroffen te worden tegen degenen onder hen die klachten hebben ingediend tegen de leden van den « Raad » uit hoofde van politiek misdrijf of die, door den aard van hun ambt, een voor onze politiek gevaarlijken invloed kunnen uitoefenen of die zich vijandig hebben getoond tegenover de Vlaamsche politiek.

Enkele leden van het parket van Brussel zouden ter verantwoording moeten geroepen worden voor den algemeenen secretaris van het ministerie van Rechtswgen.

2° De personen naar Duitschland verwijderen wier namen op hierbijgaande lijst voorkomen en die, volgens het advies van de commissie der zaakgelastigden volstrekt en zonder uitstel in de onmogelijkheid moeten gesteld worden om nadeel te berokkenen, daar zij hun gezag misbruiken om de vrije uiting te belemmeren van de gevoelens der voorstanders van de Vlaamsche zaak. Deze personen zouden als gijzelaars kunnen dienen met het oog op mogelijke aanslagen tegen activisten.

Lijst in kwestie. (N. v. d. S.)

Brussel. — Athanase de Broqueville, bestuurder XXe Siècle.

De Landsheere, hoofdsteller XXe Siècle.

De la Vallée-Poussin, gewezen algemeene secretaris van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen.

De Vogel, bureelhoofd van Onderwijs der stad Brussel.

Leuven. — Schmit, schepene van Onderwijs.

Thienen. — Lucien Baudouin, groot-nijveraer.

Aerschot. — Gilmont, rentenier.

Antwerpen. — Louis Franck, volksvertegenwoordiger.

Frans Franck, meubelfabrikant, broeder van Louis Franck.

Richard Kreglinger, advokaat.

Jacobs, prokureur des Konings.

Mechelen. — Lamborelle, volksvertegenwoordiger.
Claes, apotheker, lid der Bestendige Afvaardiging.
Sabbe, leeraar aan het Atheneum.

Gent. — Braun, burgemeester.
C. De Weerdt, schepene.

St-Nikolaas. — Frans Thuysbaert, advocaat.
Vermeire G., nijveraer, gemeenteraadslid.
Braun, agent der Nationale Bank.

3° Aan de burgemeesters bijzondere onderrichtingen geven betreffende hunne verantwoordelijkheid voor de veiligheid, de rust en de openbare orde met betrekking op de Vlaamsche politiek.

4° De noodige maatregelen treffen om de veiligheid van de leden van den « Raad » en de bewaring van de archieven te verzekeren.

Wij herinneren u te dezer gelegenheid onzen brief van 29 December 1917, n° 2242 waarin wij aandrongen op de vorming van eene Vlaamsche gendarmerie of Staatspolitie.

Met de grootste hoogachting.

De Secretaris-afgevaardigde,

w. g. A. BRYN-SCHOUPE.

De Voorzitter-afgevaardigde,

w. g. Prof. Dr P. TACK.

De leden-afgevaardigden en leden van het bureel :

w. g. F. Heuvelmans, A. Borms, H. Heyndrickx, Ver Hees, Leo Meert, F. Brulez, J. De Decker, L. Maesfranckx, J. Van den Broeck.

En het is voor die bende dat men twee jaar na den oorlog amnestie durfde vragen!...

Het toppunt der Schande.

De overgrootte meerderheid van het Vlaamsche volk stond vijandig tegenover de activisten. Dit lijdt geen den minsten twijfel. Niettemin was het activisme op dit oogenblik een *ernstig gevaar*. Vergeten wij niet dat in dien tijd de toestand van Duitschland het schitterendst scheen en dat er zelfs in den schoot van de geallieerde regeeringen ontzenuwing voorkwam... In Maart begon het groote Deutsche offensief dat bijvallen zonder voorgaande behaalde op het Westerfront en dat zegevierend aanhield tot in Juli, wanneer het ineens stortte voor den bevrijdingsaanval van maarschalk Foch.

De gedachte aan eene Deutsche overwinning of zelfs aan eene halve Deutsche overwinning oefende op vele menschen indruk uit. Nooit hadden de activisten zooveel aanhangers. Is het niet typisch en tevens zeer ernstig dat het *officieel* blad van de socialistische partij te Gent, het blad van M. Anseele artikels afdruckte van het « *Vlaamsch Persbureau* », de centrale der activistische propaganda, die *unter deut-*

scher Führung (onder Duitsche leiding) stond? (Von der Lancken, verslag van Augustus 1917-Januari 1918.)

In Juni richtten de activisten tot het Duitsche volk een oproep, waarmede zij ongetwijfeld de Duitsche regeerders wilden overhalen tot het erkennen van de zelfstandigheid van Vlaanderen. Zij spraken erin van de Duitschers — ons broedervolk — van de echte vijanden van de Vlamingen : niet de Duitschers, maar de Belgische Staat, enz.

De activisten dreven de schande tot het uiterste.

Want hun oproep tot het « *Duitsche broedervolk* » was nog niets in vergelijking van wat zij later deden, toen het Duitsche zwaard al bot begon te worden.

Van 14 tot 16 Augustus, terwijl andere activistische leiders de fronten in Frankrijk gingen afzien, brachten Borms, Planquaert en Vander Spurt **EEN BEZOEK AAN DE DUITSCHE TROEPEN IN DEN UITSPRONG VAN YPER!**

Zij waren daar terwijl men op de onzen schoot en hunne aanwezigheid moest de vijandelijke soldaten aanzetten om hun geschut nog kracht bij te zetten.

Zij waren daar, terwijl aan de overzijde, niet ver van hen af, onze mannen juist in hunne richting uitweken om in de beschouwing van het overrompeld vaderland, in de beschouwing van de streek waar hunne geliefden waren achtergebleven, den moed te putten om, ondanks al het lijden, stand te houden tot het uiterste toe.

Zij waren daar en misschien hebben zij instinctmatig geglimlacht bij den « *Schöner Gruss!* » (Beste groeten) welke de Duitsche kanoniers soms op hunne groote obussen schreven die onze schuilplaatsen gingen vernielen en er de kreten verdooven van « moeder » of « België! »

Amnistie! Leve Borms!

Waarop wacht men om ze naar het Parlement te zenden, die « idealisten », die « verraders »?...

Chef van den Algemeenen Staf
van het Veldleger
M. J. nr 33073 P. II.

G. H. K. Juli 1918.

GEHEIM!

In het belang der Flamenpolitik, ben ik voornemens aan een zeker aantal verstandige Vlamingen gelegenheid te geven tot eene frontreis. Deze reis moet hen doordringen van de beteekenis van de naaste aansluiting van het toekomstige België bij het Duitsche rijk.

Ik denk hierbij aan een bezoek aan den uitsprong van Yper en aan eene reis over St-Quentin naar den Chemin des Dames.

Het zicht van Yper, door den loopgraafoorlog teenemaal vernield zal hun eene vergelijking opdringen met de betrekkelijke geringe schade welke de andere Belgische steden bij het offensief in Augustus-September 1914 geleden hebben. Zij zullen zien waarvoor de snelle opmarsch der Duitsche troepen hun schoon land heeft behoed. Tusschen Duitschland en Frankrijk-Engeland gelegen zal België bij een volgenden oorlog slechts dan niet het brandpunt van den strijd worden, wanneer het zich aan Duitschlands zijde schaart, zoodat de Duitsch-Belgische troepen na een snellen opmarsch naar de Belgisch-Fransche grens van voren af aan den oorlog op Fransch gebied kunnen voeren.

Indien de Vlaamsche zoekers nog aarzelen over de vraag of hetzelfde voordeel niet zou te bereiken zijn door eene aansluiting bij Frankrijk-Engeland en een overbrengen van den strijd van de Belgisch-Duitsche grens op Duitsch gebied, zou het zicht van de groote puinenstad St-Quentin en van de vernielde nijverheid en de aanblik van op den Chemin des Dames van de verwoeste velden der vroeger zoo bloeiende streek een einde stellen aan dien twijfel. Zij zullen erkennen hoezeer Frankrijk verzwakt is en hoe het voor lang en misschien voor immer waardeloos is geworden als bondgenoot.

Alvorens deze gedachten ten uitvoer te brengen, zou ik met dankbaarheid het oordeel van Uwe Excellentie vernemen.

Ik moet mij ook het vaststellen van het tijdstip der reis voorhouden.

I. A.

(Get. LUDENDORFF.

Aan den koninklijken Generaloberst
en Generaal-Goeverneur in België

Freiherr von Falkenhausen.

De Generaal-Goeverneur
in België

C. Fl. IX, n° 10672/18

Brussel, 24 September 1918.

Ingevolge het schrijven van 8 Juli 1918.

M. I. 33073 P. II Geheim

Overeenkomstig het voorstel van Uw Excellentie heeft het bezoek der Vlamingleiders aan het front in twee groepen plaats gegrepen.

Van 14 tot 16 Augustus werden de heeren Borms, Planquaert en Van der Spurt naar den uitsprong van Yper gezonden; van 14 tot 16 September de heeren René De Clercq, Lambrichts, Faignaert, Jacques, Dr Martens, Dr Minnaert en Wannijn naar Laon, Chemin-des-Dames, Winterberg en terug.

Dank aan de tegemoetkoming en de voorbereiding van de opperbevelhebbers van de IVe en VIIe legers hebben de Vlamingen grondig de verwoeste gewesten van West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk kunnen afzien. De diepe en vreeswekkende indrukken die er opgedaan werden hebben hun uitwerksel niet gemist, zoodat het door

Uwe Excellentie nagestreefde doel als bereikt mag beschouwd worden.

Terwijl ik Uwe Excellentie en de opperbevelhebbers van de IVe en VIIe legers innig dank, bid ik U te willen onderzoeken of verdere reizen niet mogelijk zouden zijn.

Indien Uwe Excellentie in principieel t' akkoord is, zou ik mij veroorloven verdere voorstellen te doen betreffende de persoonlijkheden.

(Get.) FR. VON FALKENHAUSEN.
Generaloberst.

Aan Zijne Excellentie
Den heer Chef van den Algemeenen Staf
van het Veldleger.

Of men het wil of niet, men wordt diep getroffen door het cynisme en de brutaliteit van Ludendorff-Kultur...

Ja of neen, hebben wij hier nogmaals een bekentenis van het feit dat al die verwoestingen gewild en stelselmatig waren? Zal men nog van krijgsnoodwendigheden komen spreken?

Zal men nog durven beweren dat Duitschland niet zedelijk verplicht is de aangerichte schade te herstellen?

Uit een onderhoud van 9 Augustus 1918 van den heer TACK (voorzitter van den Raad van Vlaanderen) en DE DECKER met den kanselier graaf von Hertling.

— « *Vlaanderen, eertijds tweetalig.* » (Tack.) (Men stipt dit aan omdat het tamelijk onverwacht klinkt uit den mond van een activist. Zoovele passivisten beweren het tegenovergestelde.)

— « *Het is de naam van « België » nog die toegelaten heeft dat de gansche wereld in opstand kwam tegen Duitschland naar aanleiding van eene zoogenaamde schending van de onzijdigheid.* » (Tack.)

— « *Maar wij, Vlamingen, zijn wantrouwend jegens Engeland, want onze economische belangen zijn tegenovergesteld.* » (Tack.)

— « *Ja, wij moeten rekening houden met gebeurlijke mislukkingen.* » (Kanselier.)

— « *Dit maakt juist de taak zoo moeilijk van de commissie van zaakgelastigden, die altijd een band wil tusschen de politiek van den Raad en die van Duitschland.* » (De Decker.)

— « *Het zedelijk principieel van het activisme is het vertrouwen in Duitschland.* » (Tack.)

— « *Neen, het mandaat van al de leden van de raden is vervallen. Zij zetelen onwettelijk, en slechts door het principieel van voortdoring. Den laatsten tijd heeft men hun mandaat verlengd. Indien zij de activistische politiek tegenwerken, kunnen zij hen afzetten en hen*

vervangen door activisten. » (Tack.) (Lenine en Trotzky hebben de Russische Constituante met kolfslagen ontbonden. Onze activistische bolsjewisten spreken slechts van « afzetten en vervangen ». Zij zijn dus nog zeer verdraagzaam en toonen zich nog tamelijk democratisch.)

— « *Wij kunnen ook rekenen op een gedeelte van de geestelijkheid. Hiervoor hebben wij den laatsten tijd bewijzen gekregen zoowel in het bezette gebied als aan het front. Indien Kardinaal Mercier niet zoo vijandig optrad, zou gansch de lagere geestelijkheid met ons zijn.* » (De Decker.)

— « **Maar DE POLITIEKE EN ECONOMISCHE BELANGEN VAN VLAANDEREN EN HOLLAND VERSCHILLEN SEDERT DE SCHEIDING VAN 1848. HOLLAND HOUDT ONZE SCHELDE GESLOTEN, HOLLAND HOUDT ONZE BEVOLKING VAN OOST- EN WEST-VLAANDEREN VERWIJDERD VAN DE SCHELDEMONDING, HOLLAND HEEFT DE RECHTSTREEKSCHER VERBINDING GEBROKEN TUSSCHEN VLAANDEREN EN DUITSCHLAND, HOLLAND HEEFT ONS DE OOSTERSCHELDE GESLOTEN EN MAAKT DEN WEG VOOR ONZEN HANDEL MET DEN RIJN LANGER, GEVAARLIJKER EN MOEILIJKER; 'T IS DAAROM DAT BELGIE IN 1844 DEN SPOORWEG NAAR KEULEN MOEST AANLEGGEN TENEINDE EENE RECHTSTREEKSCHER VERBINDING MET DUITSCHLAND TE VERKRIJGEN; WIJ HOPEN DAT MEN NA DEN OORLOG DE HAND ZAL LEGGEN AAN HET SCHELDERIJNKANAAL.** » (Tack.) (1). « ... DE HOLLANDERS VRAGEN DEN DUITSCHEN INVLOED EN ZIEN MET LEEDE OOGEN DEN DUITSCHEN INVLOED IN VLAANDEREN. EEN TOENADERING TUSSCHEN VLAANDEREN EN HOLLAND MOET STEUNEN OP ECONOMISCHE BASIS EN KAN, MIJNS INZIENS, SLECHTS VERWEZENLIJKT WORDEN OVER DUITSCHLAND OM. » (Tack.) Ziedaar, aan Hollands adres, een ander liedje als het « Wilhelmus » dat men op alle activistische vergaderingen hoort. In den grond houdt men dus niet zooveel van Holland als men wel zegt. Holland, voor hen, is dus *Doorn*, het verblijf van den « Kaiser »?...

II. — Wezen.

Ik herinner hier eerst en vooral aan de geheime nota : « *Chef van den algemeenen staf van het veldleger, M. J., N^r 33073, P. II* » waarin sprake van het bezoek van leden van den Raad van Vlaanderen aan het Duitse front.

(1) Is dat ook een *franskiljon* die, uit haat tegen Holland en de Nederlandsche beschaving, 265 spreekt?...

Ik heb die nota in het voorgaande gedeelte geplaatst, ofschoon zij hier onder « *wezen* » een eerste plaats verdiende. Deze nota alleen is voldoende om ons in te lichten over de ware doeleinden van Duitschland.

In den loop van het tijdperk Augustus 1917-Januari 1918, had de goeverneur-generaal, 't akkoord met het bestuur van het Reich, eene commissie ingesteld, « Chef-Kommission » genaamd, die den voorafgaandelijken arbeid had te verrichten met het oog op de vredesbesprekingen. M. von der Lancken was er voorzitter van.

Men zal kunnen nagaan dat al de beloften aan de activisten gedaan, *zoowel als alle toegeevende, vage of duidelijke woorden in dien tijd door de Deutsche regeerders uitgesproken betreffende België niets anders waren dan lokmiddelen en leugens.* ALLEEN DE MILITAIRE EN POLITIEKE KANS, ZOU UITSPREKEN OVER DE MIN OF MEER OPENLIJKE ANNEXATIE VAN BELGIE... tenware Duitschland teenemaal geklopt werd, iets waaraan zij zich zeker niet verwachtten maar wat toch, gelukkig voor ons, gebeurde.

Verslag von der Lancken, Augustus 1917-Januari 1918, hoofdstuk : « *De voorbereidende arbeid voor de vredesbesprekingen.* »

...Volgens het inzicht van den heer Goeverneur-Generaal zal men volgens werkzaamheden van de « Chef-Kommission » een algemeen plan opmaken voor de waarborg van onze toekomstige belangen in België, plan dat zal rekening moeten houden met alle mogelijkheden.

Op de eerste zitting van de « Chef-Kommission » besprak men de voorstellen van den voorzitter betreffende de methode en het plan van den arbeid. Men besliste, in principie, dat al de kwesties zouden behandeld worden wegens deze rangschikking : «maximum» Deutsche eischen en gebeurlijk mogelijke eischen. Aldus wordt er rekening gehouden met al de gebeurlijkheden, die uit den militairen en politieken toestand kunnen voortspruiten. »

Wij zijn einde Januari 1918, Rusland heeft pas vrede gesloten en Hindenburg bereidt zijn groote Lente-offensief voor. De Duitschers voorzagen hier dus heelemaal niet dat zij eene algeheele nederlaag konden oploopen.

Verslag von der Lancken van Februari 1918, hoofdstuk I : « de voorbereidende arbeid voor de vredesbesprekingen. »

« Aldus kon men tijdens het laatste semester reeds voor eene reeks vraagstukken tot een zeker besluit komen, bij voorbeeld voor de muntkwestie en voor de oorlogsschulden en de Belgische schadevergoeding. *Natuurlijk is dit besluit slechts als voorloopig te beschouwen. De politieke en militaire toestand kan, naarmate hij opklaart deze vraagstukken andermaal te berde brengen onder een*

ander oogpunt en aanleiding geven tot een nieuw onderzoek. Andere vraagstukken, zooals in 't bijzonder België's stand tegenover Duitschland op het gebied van handelspolitiek, het vraagstuk van de toekomstige schikking der juridische voorwaarden in de haven van Antwerpen en betrekkelijk de Belgische staats- en private spoorwegen, worden nog volop onderzocht, hetzij dat een akkoord tusschenbeide komen over de principiërsverschillen in de opvattingen, hetzij dat de grondslagen waarop deze opvattingen zullen gevormd worden nog te leggen zijn (zooals dit het geval is voor het vraagstuk van de Antwerpsche haven, door raadpleging van de betrokken Duitse middens.) »

Op 14 Februari 1918 zendt de bevelhebber van de Hooge zee-macht, *admiraal Scheer*, aan den Algemeenen Staf, een lange memorie (met kaart van de kust en van de Noordzee) waarin hij nadruk legt op de noodzakelijkheid voor Duitschland de Vlaamsche kust te behouden. De memorie was gekantteekend door den chef van de Marine, von Holtendorff, en door generaal *Sixt von Arnim*, bevelhebber van het 4^e Duitse leger (opgesteld tegen de Belgische troepen en een gedeelte van de Engelsche troepen.)

Ziehier een antwoord van Ludendorff aan Rittmeister Schifferer naar aanleiding van de nota die hij dezen toezond.

EERSTE GENERAAL
KWARTIER-MEESTER

G. H. K., 15 Februari 1918.

den heer

Rittmeister Schifferer
Hochwohlgeboren

General-Kommando XIX Res. Korps.

Ik heb de eer... u mede te deelen dat ik met vreugde de uitroeping van Vlaanderens zelfstandigheid heb begroet. Want ik houd de verdeling van België in Vlaanderen en Wallonië voor een der zekerste middelen om ons bijzonderste oorlogsdoel in België te bereiken, namelijk de vernietiging van den Fransch-Engelschen invloed door de economische inpalming en vandaar ook, stilaan voor de politieke inpalming van het land... »

Verlag van de Conferentie van 25 Mei 1918 te Brussel, tusschen het Opperbevel van het leger (O. H. L. Oberste Heeres Leitung) en het Generaal-Goevernement.

Waren aanwezig : Generaal Freiherr von Falkenhausen; Generaal-majoor von Winterfeld; Luitenant-kolonel Helfritz; Chef van het bestuur voor Vlaanderen Oberamtmann Dr Schaible; Chef van het bestuur van Wallonië, Landrat Haniel; Freiherr von Wilmowski; Generaal-veldmaarschalk von Hindenburg; Generaal der infanterie Ludendorff; Generaal-majoor von Bartenwerffer; Kolonel von Oldershausen.

Oberamtmann Schaible sprak over de VLAAMSCHE BEWEGING. Deze wordt belemmerd door het Nationaal komiteit, door kardinaal Mercier en door den afkeer van het volk van den overweldiger. Wij moeten daden daarstellen : het bevel inzake talen is afgekondigd, de schoolhervorming is gereed en zal eerstdaags afgekondigd worden. Deze afkondiging gaat opnieuw de Belgische bevolking verbitteren, werkstakingen zijn mogelijk. Men moet onderzoeken in hoever men zich mag blootstellen aan eene staking van de gas- en electriciteitswerkers.

Het is overeengekomen dat kolonel Freiherr von Oldershausen moet nagaan hoe men eene staking VAN DE SPOORWEGMANNEN ondoeltreffend kan maken. Hij staat in voor den uitslag binnen een veertiental dagen.

Landrat Haniel toont aan hoe Wallonië zich tegenover de scheiding houdt.

De WAALSCHE BEWEGING is eene maatschappelijke beweging. De sociale wetgeving zal in Wallonië goede uitslagen opleveren. Wanneer zij zullen klaar zien zullen de socialistische leiders voorstanders worden van de scheiding.

Het vraagstuk der bezetting.

Generaloberst von Falkenhausen is partijganger van een langdurige bezetting.

Schaible : de Vlamingen (de activisten N. v. d. S.) zelf denken aan eene tienjarige bezetting.

Haniel : de bezetting is noodig totdat het regeeringsprogramma zal verwezenlijkt zijn.

Generaal Ludendorff : de bezetting moet minstens tien jaar duren. Maar men moet zich de vrijheid voorbehouden ze desnoods te verlengen.

Generalfeldmarschall von Hindenburg : de duur der bezetting zal afhangen van het tijdstip waarop België een leger zal kunnen krijgen.

Men stelt zich t' akkoord over deze formule : men eischt eene bezetting van minstens tien jaar, maar daarnaast moet de duur van de overgangperiode blijven afhangen van de uitvoering van het regeeringsprogramma.

Regeeringsprogramma.

Men is t' akkoord voor het vaststellen van een bepaald programma door het generaal-gouvernement opgemaakt. De huidige inrichting van het burgerlijk bestuur moet behouden blijven. Toezicht van hoog naar laag is voor alles noodzakelijk.

O. H. L. ZAL VOLLEDIG DE ZAAK VAN HET REGEERINGS-PROGRAMMA VAN HET GENERAAL-GOEVERNEMENT VERDEDIGEN. HET GENERAAL-GOEVERNEMENT ZAL DE O. H. L. STEUNEN VOOR HET VERKRIJGEN DER BEZETTING.

Leger.

Generaal Ludendorff : Gedurende de bezetting mogen de Belgen slechts eene politiemacht hebben. Wanneer de gemeenschap van belangen met Vlaanderen zal verzekerd zijn, zullen wij kunnen denken aan de inrichting van een Vlaamsch leger. België, het grensland, mag, wegens de Franschen, niet zonder verdediging blijven.

Luik.

Generaal Ludendorff : Wij moeten na opheffing van de bezetting te Luik blijven om Aken te beschermen, om Brussel in handen te hebben en desnoods in België te kunnen oprukken.

Tegenover degenen van Berlijn (de burgerlijke overheid N. v. d. S.) moeten wij de zaak aldus voorstellen : bedreiging Luik kost wat kost te moeten annexeren indien wij België niet vastketenen aan Duitschland.

De Kust.

Generaal Ludendorff : Zij beslist voor den volgenden oorlog. De tijd zal ons leeren of het mogelijk is er later de Deutsche marine door eene Vlaamsche te vervangen.

De kust moet verdedigd zijn tegen eene insluiting van Fransche zijde bij middel van landstroepen.

Centraal gouvernement.

Generaloberst von Falkenhausen : Het moet zoo zwak mogelijk zijn : eene schaduw zoowel als een koning de schaduw van een koning wezen moet.

Wat men zoeven las is het verslag in machineschrift in de O. H. L. opgemaakt volgens met potlood tijdens de conferentie opgenomen nota's. Hier volgen enkele zinsneden die in de potloodnota's voorkomen en die niet — of onduidelijk — in het verslag werden uitgedrukt.

Bezetting.

Ludendorff : Acht afdelingen in België.

Schaible : Men moet de bezetting aantrekkelijk maken voor de Vlamingen. De Vlamingen zelf denken aan eene tienjarige bezetting. Zij kunnen zichzelf niet besturen.

Haniel : Om het regeeringsprogramma te verwezenlijken (progr. van het generaal-gouvernement N. v. d. S.) is de bezetting noodig. De inrichting van de burgerlijke overheden moet behouden blijven. Toezicht van hoog naar laag. Alles met den blik beheeren!

Hindenburg : Sommige punten moeten voor altijd bezet blijven.

RUDIGER

Flamenpolitik

Een « Front » aanval.

RUDIGER. — FLAMENPOLITIK

1922